

Honismeret, hazaszeretet

244
„A fővárosi patrióták a város életét szinte az azonosulás izgalmával kísérik figyelemmel és cselekvően kívánnak részt venni annak formálásában.” A Hazafias Népfront budapesti bizottságának jelentéséből való az idézet, abból az előterjesztésből, amelyet szerdán tárgyalta a fővárosi tanács vegrehajtó bizottsága. A téma: *honismereti munka és helytörténeti mozgalom*, amelyben több ezer fővárosi lakos vesz részt. Nyugdíjasok és diákok, munkások és értelmiségiek, társadalmunk minden rétegének képviselői valóban szinte az azonosulás izgalmával, az érdeklődés és szeretet legmagasabb hőfokán kísérik figyelemmel mindazt, ami Budapesten és Budapestért történik.

A város szeretete, a lokálpatriotizmus itt eleven valóság, amely a hétköznapi munkájában ugyanolyan erővel lüktet, mint az ünnepek, a nevezetes évfordulók előkészítésében és megszerzésében. Ez táplálja a helytörténeti mozgalmat is, ez a szeretet állítja sorompóba azokat, akik hangyaszorgalommal gyűjtögetik a régi budapesti emlékeket, leltűnt idők beszédes dokumentumait, akik feltárják a város múltjának kevésbé ismert eseményeit, akik megírják a város történetét, de féltő gonddal őrködnek azon is, hogy jövőben se kerüljön a városképbe semmi olyasmi, ami az egység harmóniáját megbontja.

És a város nemcsak az aszfaltos utcákat, a szobrokkal, emlékművekkel díszített tereket, a parkokat, a házak százazreit jelenti. Hanem például a Dunát is, amely keresztülszeli, a budai hegyvidéket, az erdőket és kirándulóhelyeket, tisztásokat; a hangulatot, naplementék bíborfényét és déli verőfényekét, amikor szinte olvad az aszfalt és a megihitt estékét, amikor csend dajkálja a várost. A szeretet a város iránt kimeríti a természetvédelem fogalmát is, a lakosság őrködését környezetünk felett. A Hazafias Népfront vitafórumai bizonyítják ezt legjobban, ahol a város életének minden rezdüllete visszhangot kapott. Helyeslés, ha jó és szép történik és tiltakozás, ha olyasvalamit terveznek, ami méltatlan a város múltjához, vagy rontja a város harmóniáját, a táj és természet, az építkezés és stílus összhangját.

Igen, az azonosulás izgalmával kísérik figyelemmel a budapestiek szeretett városuk életét, jelenének formálását, amelyből cselekvően is kiveszik részüket. De nem felejtkeznek meg közben a *hagyományok ápolásáról és a múlttól sem*. Majd minden kerületben kollektívák alakultak, a város szeretete fogja őket egy csoportba, s ezek a lelkes kis közösségek összegyűjtik és feldolgozzák a kerület történetére vonatkozó emlékeket.

Külön figyelmet érdemel a tárgyi gyűjtőszervevény, amely a helytörténeti tevékenység egyik nagyszerű hajtása. Több kerületben — állapította meg a népfront

jelentése — már múzeumi rangra emelkedett az így létesített gyűjtemény. Az összegyűjtött tárgyak száma pedig eléri a százazretet. Példaként említi az előterjesztés a XVII. kerület munkáját és a XIX. kerület helytörténeti bizottságának tevékenységét, ahol a kispesti szanálások kapcsán gyűjtöttek be több száz értékes és szinte pótolhatatlan város-történeti emléket.

Valaha ezt a gyűjtögetést hobbynak tartották csupán, de nem is volt más, hiszen egy-két ráérő ember hódolt csak ennek a szenvedélynek. *De ma már közéleti aktivitást jelent és a fővárosi közművelődés aktív tényezője lett* — állapítja meg a népfront előterjesztése. Valóban azzá lett, ezt bizonyítja az is, hogy a fővárosi tanács vegrehajtó bizottságának napirendjén szerepelt. És nem véletlenül, hanem abból a felismerésből kiindulva tárgyalták meg a város vezetői a honismereti mozgalom további tennivalóit, hogy *össze kell fogni az ebben rejlő nagy erőt Budapest felszabadulási évfordulójának méltó megünneplésére*.

„*Harminc év — egy történet*” a címe annak a pályázatnak, amelyet a népfront meghirdet, várva a visszaemlékezések összegyűjtését az elmúlt három szabad évtized eseményeiről. Nem az ünnepek fényét akarja ez a pályázat az emlékezés visszapillantó lencséjén át megmutatni, hanem a hétköznapi dolgok sorát, az újjáépítést, a munkalehetőségek sokrétűségét, az új lakótelepek életét, nagy létesítmények születését. És a kis és nagy családok szerény mindennapjainak fényében a *békét*. A változás és átalakulás sokszínű szivárványává válik így a pályamunkák egy-egy csokra.

A másik pályázat a helytörténeti bizottság „*Magyarország 1975*” elnevezésű akcióját segíti megvalósítani. Ennek feladata a régi pesti életformák írásos rögzítése, de a jelen leírása is. És ez a jelen tulajdonképpen az érdekes, ebbe sűrűsödik már a holnap szép izgalma, az ünnepe, amelyet az évforduló jelent és amely alkalmat nyújt majd arra is, hogy *visszatekintsünk és felmérjük az eddig megtett utat*. Ezt a számvetést mindenki elvégezheti a maga posztján, a maga háza táján, mert bizonyos, hogy erőt meríthet belőle a további munkához.

Ami pedig a mozgalom fejlődését illeti, a honismereti munka további kiterelése, a városát, hazáját szerető lakosság még szélesebb rétegének bevonása a helytörténeti tevékenységbe *a közéleti aktivitás friss pezsgését eredményezi majd a hétköznapiok eljövendő sorában*. Ezek a hétköznapiak pedig csak úgy válhatnak életünk formálójává, ha *mindannyian cselekvő részeseivé leszünk jövőnk építésének s e célból mindent megteszünk, hogy eleven haterővé alakítsuk a városunk, a hazánk iránt érzett szeretetet*.

Illés Sándor